

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1648

Cap. II. De singulis Hispaniae Regnis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13147

Inter Nobiles primi sunt, qui Magnates dicuntur, vulgò *los Grandes*, qui coram Rege caput tegere, & in eius Capellâ sedere possunt. Militia Regia velleris aurei ex Burgundia traducta vulgò *de la Toison d'or*. In Castella quoque ordines S. Iacobi, Alcantaræ, Calatrauæ; in Aragonia Montefani, in Lusitania Christi, S. Iacobi & Auifij.

Exquisitum hîc quoque Politicæ genus ad scelera compescenda; pauci enim impunè scelera grauiora perpetrant. Habent enim homines industrios, qui fugitiuos indagent, & plerumque ex alienis regnis callidè ad pœnam retrahant. Hoc forum vocant *Herman-das* tempore Ferdinandi & Isabellæ excogitatum ad compescendas cœdes, & exinde singulari Regum curâ in magnam Reip. vtilitatem conseruatum.

CAPVT II.

De singulis Hispaniæ Regnis.§. 1. *Regnum Legionense.*

CVIVS prima informatio fuit Regnum Ouetanum *d'ouiedo*, Caliter Asturiarum, sub Pelagio, ita dictum quod Legio Leon Mauris crepta regni huius sedes effecta est. Ex eo primùm Comites, & Gubernatores in Castellam, & Biscayam immittebantur: sed alia posthæc inducta fuit administratio, vt mox ostendemus. Regio hæc sterilior nisi in paucis vallibus.

§. 2. *Regnum Castellæ.*

PARS Castellæ quam Mauri occupare non potuerant, aut iis erepta fuerat captâ Legionè, à Castello nomen accepit, quod excitauere Reges Legionis vt Mauros repellerent: & in eam agri partem Iudices, seu Comites submittebāt. Sed cùm perfidè euocatos Ordonius II. iugulasset rebellauere Castellani, & sibi Comites præfecerunt. Mox ad vnicum Ferdinandum Gonzalem tota ditio deuoluta est, ex quo prognati Castellæ Reges. Tandem sub Ferdinando Magno Legionense & Castellarum coaluerunt. Castella duplex Vetus & Noua. *Vetus* tantùm fertilis circa Valli-
sole-

foletum, & in paucis vallibus. Frumentum hîc optimi saporis vt pote è sicciore solo. Incolæ fortes, *εὐζέροι*, vrbes optimè temperatæ per viros quos *Fieles* vocant. *Nona* paulò sicciore, & minus rigua quàm *Vetus*, & ferè pluuiis carens: tamen circa *Madritum*, & ad *Tagum* satis ferax. Diues pecore, oleo, croco, & melle.

§. 3. *Regnum Galicia.*

FACTVM est ab *Alphonso* quinto, qui *Sancium* Regem *Galiciae* creauit, sed postmodum iterum vnitum *Castellæ* in *Alphonso Legionensi*. Data quoque fuit *Galicia* *Henrico* primo *Comiti Portugalliae*, sed antota, an pars duntaxat non est huius loci definire. Certè *Lusitani* quidam *Galiciam* *Regno Portugalliae* contribuere. Regio hæc frigidior reliquâ *Hispaniâ* vt & minus ferax, nisi in quibusdam vallibus; sed purissimo aëre perfruitur. 50. vrbes muratas numerat, & celebratur peregrinatione *S. Iacobi* cuius corpus seruari *Compostellæ* religiosè creditur.

§. 4. *Regnum Andalusia.*

A *Vandalis* accepisse nomen fatentur omnes. Prima hæc *Maurorum* crudelitati patuit, vbi & duo regna constituere *Cordubense*, & *Hispalense*: quæ tandem *Castellæ* adiuncta sunt per *Ferdinandum* tertium cum ex *Andalusiâ* *Mauros* *Granatam* compulisset. Regio fertilitatis summæ, in qua nihil ad vitam, nihil ad voluptatem desit, digna planè fictione camporum *Elysiorum*.

§. 5. *Regnum Granatense.*

CORDVBENSIBVS rebus pessimè cedentibus *Mauri* selegere sibi *Mahumetum* quendam humili loco natum sed fortem, qui rem *Mauricam* fulciret, à quo *Regnum* hoc sæculo *Christi* 13. institutum est. Viguitque vltimum *Maurorum* in *Hispaniâ*, neque ante *Ferdinandum* & *Isabellam* deiectum est. Postea tamen hinc omnes expulsi *Mauri* patrum nostrorum memoriâ. Totus hic tractus magna ex parte desertus licèt fertilissimus & minimâ culturâ indigens. Laudantur eius vix passæ, & *vina Malacensia*, aliàs & *ferica*.

§. 6. *Regnum Murcianum.*

DIU quoque hæc Regio Mauris paruit : sed tandem arce Murcianâ Alphonso Infanti redditâ sæculo 13. Castellæ adiunctum est, cum Mauros agnouisset dominos annis 500. Nunc proregem habet; laudatur ob mala citrea, aurea, punica, & faccarum, vinumque totius Hispaniæ generosissimum.

§. 7. *Regnum Portugallia.*

ORIGINEM habuit in Henrico è regia Capetorum familiâ, cui ob fortitudinem in bello Maurico Alphonsus VI. filiam suam Theresiam dedit, & dotis nomine quidquid in Portugallia, & Galiciâ Mauris eripuerat sub nomine Comitatus cliëtelaris sæculo Christi vndecimo. Sed eius filius ab indigenis Rex proclamatus est. Periit Regum horum profapia Sebastiano in Africa infeliciter cæso, de cuius hereditate dum plures iure disputât, rationibus suis Philippus Rex Hispaniæ arma coniunxit, & sibi causam adiudicauit. Hisce temporibus in Ducem Bragantiæ iterum à Castellano distractum est. Tota Regio miræ fertilitatis, atque etiam Orienti alendo penè par. Incolæ magni animi, & religiosissimi Indiarum domitores. Equos velocissimos hæc regio sufficit, vnde fabulæ locus de Equabus ex vento concipientibus. Dictam esse volunt à Portu Gallorum vt Marinæus & alij. Meliùs ab vrbe Porto quæ apud Antoninum *Portus Cala & Calen* appellatur.

§. 8. *Regnum Algarbia.*

A Mauris sic dictum quasi *Campus fertilis*. Concessum est Alphonso tertio per Alphonsum Sapientem in dorem Beatrix filix, & Dionysius ab iis susceptus se Regem Portugallia, & Algarbia dixit. Regio vberissima, & portuosa, littus piscibus refertissimum.

§. 9. *Regnum Aragonia.*

TEMPORE Garcia Inigo Nauarra Regis, Comites Aragoniæ succreuisse dicuntur. Et eorum primus creditur Aruasius, qui ob

rem prosperè in Mauros gestam ditionem ad Fl. Aragonem recepit à Rege sub iure clientelæ, & nomine Comitis. Sub Sancio Magno Regnum institutum est, datumque primò Ramirio Regis notho, qui postea regna Sobarbiæ, & Ripargorziæ, eidem regno coniunxit, ex quibus hoc maximè censetur coaluisse. Porrò fuit modò Nauarræ, modò Castellæ vnitum, aut separatum. Donec sub Ferdinãdo V. & Isabellâ Magnum Hispaniæ regnum cum Castellâ conflauit. Regio quâ Pyrenæum attingit satis fertilis, & rigua, versus Castellam sicciior, & penè deserta; ferro optimo abundat.

§ 10. *Regnum Catalonia.*

A Gothis & Alanis in eâ sedes coniungentibus nomen accepisse creditur, à quibus Gothalaniam dicitur, à Mariana Catalaunia. Regio egregiè rigua, & quibusdam in locis satis fertilis. Per Martellum, & Francos defensa ab iisdem Comitibus accepit, qui Barcinonenses appellabantur. Perpetuum habuit primum, Godefriadum cognomento Hirsutum *le Velu*, cum is se fortem præstitisset Carolo Crasso in bello Nortmanico; eâ lege tamen ut Franciæ clientelaris esset. Nihilominus Raymundus Berengarius, postea dictus Alphonso cum duxisset Reginam Aragoniæ Comitatum suum huic regno coniunxit reclamantibus Gallis: donec per Philippum Audacem lis composita. Hic enim Aragonis filiam uxorem duxit, & ius patronatus abalienauit, dummodo ut Rex Aragonis iure cederet earum ditionum, quas sibi in Galliâ vindicabat. Barcinonenses seruauit aliquam Reip. formam. Magna autem pars Catalaniæ imitata suam Metropolim, ad Gallica sceptrâ sponte transit. Huius pars ante paucos annos habebatur

Comitatus Ruscinonensis.

ERVS Comes nominatur Gerardus, qui cum sine liberis mortuus esset, obuenit Raymundo, seu Alphonso Aragonum Regi. Sed postea Iacobus Aragonius hunc pecuniâ, & auxilio vendidit Ludouico XI. in Catalanicis tumultibus. Restituit eam Ferdinando Aragonio Carolus VIII. eâ conditione ut Neapolitanos Reges affines eius non iuuaret, in quos bellum parabat. Sed promissis non stetit, & quod offerebatur accepit. A Lud. XIII. for-

Nn ij

§ 11. *Regnum Maiorica.*

ANTEQVAM illas Insulas inuaderent Mauri in publicâ Hispaniæ calamitate, à Pisanis administrabantur. Cùm ergo his Saraceni diu potiti essent, Iacobus Rex Aragonum hinc eos eiecit, & Regno adiunxit suo. Sed postea assignatæ sunt cum titulo Regio alteri Iacobo fratri Petri Aragonij, qui ex iis fratrem expulit, & Aragonio regno denuo coniunxit.

§. 12. *Valentia Regnum.*

MVLTOs annos à Mauris Hispaniæ dominis occupatum est, tandem iisdem ereptum per Iacobum Aragoniæ Regem, expulso Rege eius Saraceno Zahale. Nunc per Proregem administratur. Valentia verò quasi sui iuris Reip. formam exhibet.

§. 13. *Regnum Navarra.*

NOMEN habere dicitur à voce Hispanica *Naues* quæ *Plantiam*, & Cantabrica *Erria* quæ *terram* sonat. Licet aliqui credant *Naues* significare agros sepibus circumdatos, quales hîc multi reperiuntur.

Quemadmodum autem Christiani à Mauris expulsi Ouetanum regnum instituerunt in Asturiis, sic ad Pyrenæum montem Principem elegere Garciam Ximenium, qui primus dicitur fuisse Rex Sobarbiæ, & Navarra. Et in eo perseverarunt Reges vsque ad Ferdinandum V. Castellæ, & Aragoniæ Regem, qui abusus interdicto Pontificio Iulij II. Ioannem Albrerum, & Catharinam Fuxensem regno expulit, idque adiunxit Castellæ. Itaque ab eo tempore tota *superior* Navarra paret Hispano, *inferior*, & minor portio Gallico sceptro per Henricum Magnum legitimum huius Regni heredem coniuncta est. Regio magna ex parte sterilis, cui vastitatem Hispanus intulit quâ partem Gallicam ditionem stringit: ne Pompelonem regni caput petere queant Franci, vt aliquando fecerunt.

§. 14. *Rioia Regiuncula.*

PARS erat olim Nauarrici Regni, sed eam ut denormantem Castellam suam Castellanus occupauit. Eam dum reperit Nauarræus, totum perdidit, dum appendicem reperit.

§. 15. *Guipuscoa.*

NAVARRICI quoque iuris fuit: sed sub finem sæculi 14. Legati eius prouinciæ, ad Castellæ Regem accesserunt, quærentes se uetigalibus obrui, eique sese submiserunt; & post centum annos instituta Comititia (quæ *Hemandadas* vocant) quorum auctoritate hæc prouincia gereretur.

§. 16. *Alana Regnum.*

APUD Mauros ita dicebatur: sed Sancius Rex Nauarræ hanc occupauit regionem, in eaque urbem Victoriam in Pago *Galleys* excitauit, & communiit contra Castellæ Regem. Verum tandem expugnatâ per Alphonsum Victoriâ urbe, magnâ ex parte Castellano cessit. Et cum sibi indigenæ dominum eligerent in campo Arriaga prope Victoriam, eius pertæsi rogauere Alphonsum XII. ut Castellæ regno iungerentur, quod impetrauere cum multis priuilegiis, & immunitatibus.

§. 17. *Biscaya.*

CERTVM est Reges Legionenses in eam Gubernatores misisse Comitum nomine. Sed cum Zenum quemdam gratiosum populo captiuum abduxissent, rebellauere indigenæ, & eius Generum sibi principem elegere. Ab eo prognata familia *Haro*, quæ diu hinc reru potita est, at sub clientelari iure Castellæ. Nihilominus Rex Nauarræ sibi partem arrogabat, qui se Biscayæ Dominum appellabat. Quod etiam in præsentia Rex Hispaniæ facit, qui cum eam subit, vno pede incedere nudus debet; idque præstare cogitur intra annum, alioqui reditus non percipit. Vnita fuit Biscaya cum Dominus de Haro in obsidione Argezilæ bello Mauricio mortuus esset, cuius hæreditas Ioanni Castellæ Regi obuenit.

Nn iij

*DIVISIO HODIERNA HISPANIÆ
IN XIV. REGNA CVM EORVM APPENDICIBVS.*

P E N - D E N T	I. CASTELLA VETVS	Burgos: <i>Bourgues.</i>
		II. CASTELLA NOVA, seu Regnum Toletanum
E X	Cuius pars EXTREMA- DVRA	Pax Augusta: <i>Badaios.</i>
		III. ANDALVZIA
C O R O - N A	IV. GRANATA	Granata: <i>Grenade.</i>
	V. MVRCIA	Murcia: <i>Murcie.</i>
C A - S T E L - L Æ	VI. REG. LEGIONENSE	Legio: <i>Leon.</i>
	Cui adiunguntur	
8.	ASTVRIÆ	Ouetana: <i>Ouedo.</i>
	SANTILLANA	Santillana: <i>Santillane.</i>
E X	VII. NAVARRA	Bompelona: <i>Pampelone.</i>
	Cui adiungitur	
P O R T V - G A L L I A	BISCAYA late sumpta	Fontarabia: <i>Fontarabie.</i>
	Hoc est Biscaya, Gui- puscoa, Alaua, Rioia.	
2.	VIII. GALICIA	Compostella: <i>Compostelle.</i>
E X	IX. PORTVGALLIA	Olyssippo: <i>Lisbone.</i>
	X. ALGARBIA	Tauira: <i>Tauila.</i>
E X	XI. ARAGONIA	Cæsar Augusta: <i>Sarragosse.</i>
	XII. CATALANIA	Barcino: <i>Barcelone.</i>
A R A - G O - N I A	Vbi Com. RVSCINO- NENSIS	Perpiñianum: <i>Perpignan.</i>
	XIII. VALENTIA	Valentia: <i>Valence.</i>
4.	XIV. MAIORICÆ REGNVM	Maiorica: <i>Maïorque.</i>
	Vbi & Minorica & Yuica.	Minorica: <i>Minorque.</i> Yuica.

